

Regeringens proposition

1989/90: 52

om höjt pensionstillskott och förbättringar i de kommunala bostadstilläggen m. m.

Prop.
1989/90: 52

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 9 november 1989 för de åtgärder och det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt Lindqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en höjning av pensionstillskotten enligt lagen (1969: 205) om pensionstillskott. Höjningen innebär att pensionstillskottet till folkpension i form av ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension skall utgöra 50 % av basbeloppet. Om pensionstillskottet utges som tillägg till folkpension i form av förtidspension skall det i stället utgöra 100 % av basbeloppet.

Vidare redovisas regeringens avsikt att vidta förändringar i reglerna om statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension (KBT). Förändringarna avses innebära att kommunerna för att få statsbidrag måste höja den övre gränsen för den del av den månatliga bostadskostnaden som kan ligga till grund för KBT till 1 600 kr. för en ogift pensionär och till 1 750 kr. för makar.

I propositionen föreslås också ändrade regler för inkomstberäkningen för KBT. Vid beräkning av förmögenhetsavkastning skall värdet av fastighet tas upp till en fjärdedel av den del av fastighetens taxeringsvärde som överstiger 800 000 kr. Detsamma gäller värdet av jordbruksfastighet, andel i bostadsrättsförening, bostadsförening eller bostadsaktiebolag.

Propositionen innehåller också förslag om att beräkningen av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring skall ske med bortseende från de prisförändringar som följer av vissa beskattningsåtgärder m. m. som vidtas för att finansiera den sänkning av den statliga inkomstkatten som genomförs åren 1990 och 1991.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1990, utom vad avser de ändrade reglerna vid inkomstberäkning för KBT, som föreslås träda i kraft den 1 juli 1990, samt reglerna för beräkning av basbeloppet, som skall tillämpas första gången vid fastställande av basbeloppet för år 1991.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1988: 884) om ändring i lagen (1969: 205) om pensionstillskott

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1969: 205) om pensionstillskott i paragrafens lydelse enligt lagen (1988: 884) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Pensionstillskottet till ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension är *fyrtioåtta* procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra och tredje styckena.

Pensionstillskottet till ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension är *femtio* procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra och tredje styckena.

För den som har börjat att ta ut sin ålderspension tidigare eller senare än den månad under vilken han fyller sextiofem år är pensionstillskottet det belopp som framkommer om det i första stycket angivna procenttalet minskas eller ökas i motsvarande mån som pensionen skall minskas eller ökas enligt 6 kap. lagen om allmän försäkring.

Pensionstillskottet till änkepension, som enligt 8 kap. 4 § andra eller tredje stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrums lydelse vid utgången av år 1989 betalas ut med minskat belopp, är det belopp som framkommer om det i första stycket angivna procenttalet minskas i motsvarande mån. Pensionstillskottet till halv ålderspension är hälften av det pensionstillskott som angetts i första eller andra stycket. För den som har två tredjedelar av hel särskild efterlevandepension eller halv sådan pension eller har änkepension, som med tillämpning av punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988: 881) om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring betalas ut med viss andel av en oreducerad sådan pension, är pensionstillskottet motsvarande andel av det pensionstillskott som angetts i första stycket.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (1969:205) om pensionstillskott skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 a §¹

Pensionstillskottet till förtidspension är *nittiosex procent av basbeloppet* enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket.

Pensionstillskottet till förtidspension *utgör ett basbelopp* enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av bestämmelserna i andra stycket.

För den som har två tredjedelar av hel förtidspension eller halv förtidspension är pensionstillskottet motsvarande andel av det pensionstillskott som anges i första stycket. För den som får förtidspension för tid efter det att ålderspension upphört att betalas ut enligt 6 kap. 3 § lagen om allmän försäkring skall pensionstillskottet minskas i motsvarande mån som förtidspensionen minskas enligt 7 kap. 4 § andra stycket lagen om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om pensionstillskott för tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1983:961.

Lag om ändring i lagen (1988: 1527) om ändring i lagen (1988: 883) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1988:1527) om ändring i lagen (1988: 883) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension¹ att 5 § och punkt 1 och 3 av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antas komma att få under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas inte allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969: 205) om pensionstillskott eller av barntillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring i detta lagrumms lydelse vid utgången av år 1989, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av släktskap eller svågerlag kan vara föranledd att utge. Som inkomst räknas inte heller vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973: 349) eller lagen (1983: 1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa eller utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning. För den som uppbär folkpension i form av ålderspension skall som inkomst inte räknas sådan intäkt av tjänst som avses i 32 § 1 mom. a) kommunalskattelagen (1928: 370). Vid inkomstberäkningen skall för den som uppbär folkpension i form av halv eller två tredjedelar av hel förtidspension bortses från ett belopp som motsvarar skillnaden mellan

a) ett för den försäkrade beräknat belopp av hel förtidspension jämte däremot svarande pensionstillskott, beloppet i förekommande fall beräknat med beaktande av bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring och

b) den utgående förtidspensionen jämte pensionstillskott.

Vid uppskattning av förmögens avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370), tas upp till en fjärdedel av fastighetens taxeringsvärde, till den del detta överstiger 400 000 kronor. Detsamma skall gälla vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet. Värdet av andel i bostadsrättsförening, bostadsför-

Vid uppskattning av förmögens avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370), tas upp till en fjärdedel av fastighetens taxeringsvärde, till den del detta överstiger 800 000 kronor. Detsamma skall gälla vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet. Värdet av andel i bostadsrättsförening, bostadsför-

¹ Lagen omtryckt 1976: 1014.

ening eller bostadsaktiebolag, tas upp till en fjärdedel av värdet enligt 4 § tolfte stycket lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, till den del detta överstiger 400 000 kronor. Har den pensionsberättigade eller hans make flera sådana fastigheter eller andelar, som avses här, gäller bestämmelserna endast för en av dessa och då i första hand för den som utgör stadigvarande bostad för den berättigade.

ening eller bostadsaktiebolag, tas upp till en fjärdedel av värdet enligt 4 § tolfte stycket lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, till den del detta överstiger 800 000 kronor. Har den pensionsberättigade eller hans make flera sådana fastigheter eller andelar, som avses här, gäller bestämmelserna endast för en av dessa och då i första hand för den som utgör stadigvarande bostad för den berättigade.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler, som fastställas av regeringen.

I fråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst och värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas för envar pensionsberättigad till närmast hela tiotal kronor.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 5 § första stycket fjärde meningen och 5 § andra stycket den 1 juli 1989, och i övrigt den 1 januari 1990.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 5 § första stycket fjärde meningen och 5 § andra stycket *frånsett höjningen av beloppsgränsen 400 000 kronor till 800 000 kronor* den 1 juli 1989, i fråga om 5 § *andra stycket såvitt avser nämnda höjning av beloppsgränsen* den 1 juli 1990, och i övrigt den 1 januari 1990.

3. De nya föreskrifterna i 5 § första stycket fjärde meningen och 5 § andra stycket tillämpas inte i fråga om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg som avser tid före den 1 juli 1989.

3. De nya föreskrifterna i 5 § första stycket fjärde meningen och *de föreskrifter i 5 § andra stycket som träder i kraft den 1 juli 1989* tillämpas inte i fråga om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg som avser tid före den 1 juli 1989. *De nya föreskrifter i 5 § andra stycket som träder i kraft den 1 juli 1990* tillämpas inte i fråga om hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg som avser tid före den 1 juli 1990.

Lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 § och 4 kap. 14 a § lagen (1962: 381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

6 §²

Inom den allmänna försäkringen skall de beräkningar, som anges i denna lag, göras med anknytning till ett *basbelopp*.

Basbeloppet fastställs av regeringen för varje år och utgör 26 400 kronor multiplicerat med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i november året före det som basbeloppet avser och prisläget i november 1987. Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

Basbeloppet fastställs av regeringen för varje år och utgör 26 400 kronor multiplicerat med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i november året före det som basbeloppet avser och prisläget i november 1987. *Därvid skall bortses från de prisförändringar som följer av ändringar av den statliga fastighetsskatten, av indirekta skatter och av räntebidrag inom bostadsbidragssystemet, allt i den mån åtgärderna vidtagits för att finansiera den sänkning av den statliga inkomstskatten som genomförs åren 1990 och 1991.* Basbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

4 kap.

14 a §³

Utän hinder av föreskrifterna i 14 § andra stycket beräknas tillfällig föräldrapenning enligt 3 kap. 4 § första stycket

1. när den försäkrade skall uppbära tillfällig föräldrapenning för tid då annars havandeskapspenning eller föräldrapenning skulle ha uppburits, eller

2. i fall som avses i 3 kap. 10 c § första stycket 1 och 4 samt andra stycket.

2. i fall som avses i 3 kap. 10 c § första stycket 1 och 3 samt andra stycket.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 4 kap. 14 a § den 1 januari 1990 och i fråga om 1 kap. 6 § den 1 januari 1991.

2. I fråga om 1 kap. 6 § gäller äldre bestämmelser för tid före ikraftträdandet. De nya bestämmelserna tillämpas första gången vid fastställande av basbeloppet för år 1991.

¹ Lagen omtryckt 1982: 120.

² Senaste lydelse 1988: 713.

³ Senaste lydelse 1987: 223.

Lag om ändring i lagen (1988: 1465) om ersättning och ledighet för närståendevård

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1988: 1465) om ersättning och ledighet för närståendevård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Utan hinder av föreskrifterna i 8 § första stycket beräknas ersättning enligt 3 kap. 4 § första stycket lagen (1962: 381) om allmän försäkring

1. när någon skall uppbära ersättning för tid då annars havandeskapspenning eller föräldrapenning skulle ha uppburits, och

2. i fall som avses i 3 kap. 10 c § första stycket 1 och 4 samt andra stycket lagen om allmän försäkring.

2. i fall som avses i 3 kap. 10 c § första stycket 1 och 3 samt andra stycket lagen om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 november 1989

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Löw, Persson

Föredragande: statsrådet Lindqvist

Proposition om höjt pensionstillskott och förbättringar i de kommunala bostadstilläggen m. m.

1 Inledning

Chefen för finansdepartementet kommer senare denna dag att föreslå regeringen proposition om inkomstskatten för år 1990, m. m. (1989/90: 50). Beträffande motiven för de förändringar i reglerna för inkomstbeskattningen som föreslås vill jag hänvisa till vad föredragande departementschefen anför i den propositionen.

De förändringar som kommer att föreslås i inkomstbeskattningen berör inte de pensionärer som har de lägsta inkomsterna. Den finansiering av inkomstskattereformen som anvisas gör det därför enligt min uppfattning nödvändigt att kompensera dessa pensionärsgrupper för de prisförändringar som förväntas bli en följd av reformen. Jag kommer i det följande att redovisa förslag som skall ge sådan kompensation.

2 Pensionstillskott

Mitt förslag: Pensionstillskott skall fr. o. m. den 1 januari 1990 enligt huvudregeln utgöra 50 % av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring om det utges som tillägg till folkpension i form av ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension och 100 % av basbeloppet om det utgår som tillägg till folkpension i form av förtidspension.

Skälen för mitt förslag: Pensionstillskott utges enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott. Pensionstillskotten har till syfte att fylla ut pensionen till en viss garantinivå för den som saknar ATP eller har en låg ATP. Därför avräknas tillskottet krona för krona mot utgående tilläggs-pension. Pensionstillskottet är således riktat direkt till de pensionärer som har de lägsta pensionerna. Den pensionär som enbart har inkomster som

motsvarar folkpension och pensionstillskott betalar inte heller någon skatt på dessa inkomster.

I en situation då förändringar i inkomstbeskattningen genomförs kommer således inte pensionärer med enbart folkpension och pensionstillskott att få del av skattesänkningen. För att den föreslagna skattereformen inte skall få oönskade fördelningspolitiska effekter är det nödvändigt att denna pensionärsgrupp kompenseras för de prisförändringar som blir en följd av den föreslagna finansieringen av reformen. En höjning av pensionstillskottet är mot denna bakgrund en lämplig åtgärd riktad mot gruppen i fråga. Jag föreslår därför att pensionstillskottet till folkpension i form av ålderspension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller änkepension höjs med två procentenheter till 50 % av basbeloppet. Eftersom dubbelt pensionstillskott utges till en pensionär som uppbär folkpension i form av förtidspension innebär mitt förslag att pensionstillskottet för en förtidspensionär höjs från nuvarande 96 % av basbeloppet till 100 % av basbeloppet.

Mitt förslag beräknas medföra en ökning av kostnaderna för pensionstillskott med 440 milj. kr. Detta innebär, om höjningen av pensionstillskotten genomförs per den 1 januari 1990, en kostnadsökning för anslaget D 2 Folkpensioner på 220 milj. kr. för budgetåret 1989/90.

Förslaget förutsätter ändringar i 2 och 2 a §§ lagen (1969:205) om pensionstillskott. I fråga om 2 § bör förslaget av lagtekniska skäl genomföras som en ändring i lagen (1988:884) om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott. De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 1990.

3 Kommunalt bostadstillägg

3.1 Gällande regler

Kommunalt bostadstillägg (KBT) utges enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. KBT är en inkomstprövad pensionsförmån. Grundvalen för beräkning av KBT:s storlek är pensionärens inkomster och den bostadskostnad han har. Reglerna för inkomstprövningen är angivna i lagen. KBT utges med det belopp och enligt de grunder som varje kommun själv bestämmer.

Enligt de regler som gäller sedan den 1 januari 1988 är kommunerna skyldiga att utge kommunalt bostadstillägg. KBT skall svara för minst 80 % av varje del av den månatliga bostadskostnad som överstiger 80 kr. men inte 1 500 kr. för ogift pensionär resp. 80 kr. men inte 1 650 kr. för makar. Kommunen får statsbidrag med 25 % av sina KBT-kostnader i dessa intervall. Kommunerna bestämmer själva vilka grunder som skall gälla, men bostadstillägget måste minst täcka den bostadskostnad som ligger till grund för statsbidraget. Reglerna om statsbidragets utformning och förutsättningarna för sådant bidrag finns i förordningen (1979:830) om statsbidrag till kommunalt bostadstillägg till folkpension.

KBT administreras av riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna och betalas ut samtidigt med folkpension. KBT utges för närvarande till ca 561 000 pensionärer.

Mitt förslag: Vid inkomstberäkningen för KBT skall avkastningen av förmögenhet som är bunden i boende höjas med 10% av en fjärdedel av den del av en fastighets taxeringsvärde eller värdet av en andel i bostadsrättsförening, bostadsförening eller bostadsaktiebolag som överstiger 800 000 kr.

Skälen för mitt förslag: De kommunala bostadstilläggen minskas vid förmögenhetsinnehav. Detta sker bl. a. genom att avkastningen på förmögenhet höjs med 10% av det belopp varmed förmögenheten överstiger 60 000 kr. för den som är gift och 75 000 kr. för annan. En en- eller tvåfamiljsfastighet eller en jordbruksfastighet som ägs av den pensionsberättigade tas vid förmögenhetens beräkning upp till en fjärdedel av den del av taxeringsvärdet som överstiger 400 000 kr. Motsvarande gäller andel i bostadsrättsförening, bostadsförening eller bostadsaktiebolag.

Den prisutveckling som har skett under senare år kommer att medföra höjda taxeringsvärden vid 1990 års fastighetstaxering. Med den konstruktion av vissa inkomstprövningsregler som jag redogjort för kommer pensionärer som har egna fastigheter eller egna bostadsrättslägenheter att, till följd av prisutvecklingen och den därav följande upptaxeringen av fastigheter, få kraftigt höjda inkomster enligt inkomstberäkningen för KBT. Detta påverkar naturligtvis rätten till eller storleken av KBT. Möjligheterna för dem det här gäller att bo kvar i bostaden kan försämrats betydligt. Jag anser att sådana konsekvenser inte kan godtas. Jag föreslår därför att den i samband med förmögenhetsberäkning för KBT gällande gränsen 400 000 kr. för fastighets taxeringsvärde eller värdet av andel i bostadsrättsförening, bostadsförening eller bostadsaktiebolag höjs till 800 000 kr.

Förslaget förutsätter en ändring i 5 § lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. Lagtekniskt bör detta ske genom en ändring i lagen (1988: 1527) om ändring i lagen (1988: 883) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. Den nya bestämmelsen bör träda i kraft den 1 juli 1990.

3.3 Statsbidrag till KBT

De kommunala bostadstilläggen har stor betydelse för pensionärer med låga inkomster. De utgör ofta grunden för pensionärernas möjligheter till eget boende med god standard. Som jag tidigare nämnt beslutar kommunerna själva – med de inskränkningar jag tidigare redogjort för (avsnitt 3.1) – om grunderna för sina KBT. Till följd härav kan skillnaderna vara avsevärda mellan olika kommuner vad beträffar storleken på de kommunala bostadstilläggen. Detta utgör ett betydande problem. Om en pensionär flyttar från en kommun till en annan kan detta, även om hans inkomster och bostadskostnader är desamma, få stor betydelse för hans möjligheter till en god boendestandard. De nämnda skillnaderna mellan kommunerna i förening med de förslag till finansiering av inkomstskattereformen

som läggs fram senare i dag av chefen för finansdepartementet motiverar enligt min uppfattning att en förändring görs i reglerna för statsbidrag till KBT. Vad jag därvid har i åtanke är att den övre gränsen för den del av bostadskostnaden som kan ligga till grund för statsbidrag till KBT höjs.

Med hänsyn till den konstruktion som lagreglerna om KBT har kommer en sådan justering av statsbidragsreglerna samtidigt att innebära en däremot svarande skyldighet för kommunerna att — i förekommande fall — utge KBT beräknat efter en högre månatlig bostadskostnad.

Det förhållandet att KBT är en inkomstprövad förmån innebär också att förbättringar av KBT-reglerna kommer att få effekter framför allt för de pensionärer som har låga inkomster.

Mot denna bakgrund avser jag att föreslå regeringen att det s. k. taket för den del av det kommunala bostadstillägget som berättigar till statsbidrag höjs med 100 kr. fr. o. m. den 1 januari 1990. Detta innebär att statsbidrag kommer att utges under förutsättning att det kommunala bostadstillägget enligt kommunens grunder täcker minst 80% av den del av den månatliga bostadskostnaden som överstiger 80 men inte 1 600 kr. för en ogift pensionär resp. 80 men inte 1 750 kr. för makar.

Den åtgärd som jag avser att föreslå regeringen beräknas medföra en ökning av statsbidragskostnaderna med 76 milj. kr. för år räknat. Detta innebär en kostnadsökning för anslaget D3 Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension med 38 milj. kr. för budgetåret 1989/90. Förslaget medför också en ökning av kommunernas kostnader med 12 milj. kr. per år.

4 Reglerna för beräkning av basbeloppet

Mitt förslag: Vid beräkning av basbeloppet skall bortses från de prisförändringar som blir en följd av vissa beskattningsåtgärder m. m. som vidtas för att finansiera den sänkning av den statliga inkomstskatten som genomförs åren 1990 och 1991. Den nya beräkningsregeln skall tillämpas första gången vid fastställande av basbeloppet för år 1991.

Skälen för mitt förslag: Finansieringen av den avsedda skattereformen kommer att medföra en höjning av den allmänna prisnivån. Denna höjning kommer att ske i två steg, dels under år 1990, dels under år 1991 som en följd av att skattereformen genomförs i två steg.

Basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring (AFL) fastställs av regeringen för varje år och förändras med hänsyn till det allmänna prisläget i november året före det år som basbeloppet avser och prisläget i november 1987. Vid fastställande av basbeloppet för år 1990 kommer således skattereformens finansiering och dess inverkan på den allmänna prisutvecklingen inte att ha någon betydelse.

Jag har i det föregående redogjort för mina förslag om hur de pensionärer som har de lägsta inkomsterna skall kunna kompenseras för de särskil-

da prisökningar som följer av finansieringen av det första steget i skattereformen. Dessa åtgärder motiveras av att pensionärerna, som framgår av vad jag nyss har sagt om basbeloppet, erhåller kompensation för den allmänna prisökningen i efterhand.

Mot denna bakgrund föreslår jag att basbeloppet fr. o. m. år 1991 skall fastställas med bortseende från den särskilda prisutveckling som följer av vissa åtgärder som vidtas för att finansiera sänkningen av den statliga inkomstskatten under åren 1990 och 1991. De inslag vars prishöjande effekt inte skall beaktas vid bestämmande av basbeloppet bör vara höjd indirekt beskattning, höjd fastighetsskatt och reducerade räntebidrag.

Jag förutsätter givetvis att särskilda åtgärder vidtas för att kompensera de pensionärer som har de lägsta inkomsterna även i anslutning till det andra steget av skattereformen. Jag avser att återkomma till denna fråga i samband med att reglerna för pensionärernas beskattning tas upp av chefen för finansdepartementet i ett senare sammanhang.

För att bestämma storleken av den påverkan som de ifrågavarande inslagen i skattereformens finansiering kommer att ha på utvecklingen av konsumentprisindex kommer chefen för finansdepartementet senare denna dag att ge ett särskilt uppdrag till statens pris- och konkurrensverk.

Mitt förslag angående beräkningen av basbeloppet fr. o. m. år 1991 föranleder ändring av 1 kap. 6 § AFL.

5 Övrigt

Lagen (1989:219) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring innebar – förutom annat – att bestämmelsen i punkt 3 i 3 kap. 10 c § första stycket AFL slopades och att punkt 4 i samma stycke betecknades punkt 3. Lagändringen trädde i denna del i kraft den 1 juli 1989. Rätteligen borde i detta sammanhang den hänvisning till 3 kap. 10 c § första stycket 4 AFL som finns i 4 kap. 14 a § 2 samma lag och i 9 § 2 lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård ha ersatts med en hänvisning till 3 kap. 10 c § första stycket 3 AFL. Jag föreslår därför att dessa ändringar görs nu. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1990.

6 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom socialdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1988:884) om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott,
2. lag om ändring i lagen (1969:205) om pensionstillskott,
3. lag om ändring i lagen (1988:1527) om ändring i lagen (1988:883) om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
4. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att

1. anta lagförslagen,

dels att

2. till *Folkpensioner* på tilläggsbudget 1 till statsbudgeten för budgetåret 1989/90 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag på 220 000 000 kr.,

3. till *Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension* på tilläggsbudget 1 till statsbudgeten för budgetåret 1989/90 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag på 38 000 000 kr.

Vidare hemställer jag att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört om

4. statsbidraget till KBT (avsnitt 3.3)

8 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för de åtgärder och det ändamål som föredraganden har hemställt om.

